

Ημερίδα – ΑΠ Ολ. 6/2026

Σας καλωσορίζω όλους στη σημερινή εκδήλωση του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, η οποία είναι αφιερωμένη σε ένα ζήτημα με μείζονα νομική και κοινωνική σημασία: την εφαρμογή της υπ' αριθ. 6/2026 απόφασης της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου για τον τρόπο εκτοκισμού των ρυθμίσεων του ν. 3869/2010.

Θα ήθελα να ξεκινήσω με μια αναφορά στην ξεχωριστή σημασία που είχε και συνεχίζει να έχει -λόγω της συνεχιζόμενης εφαρμογής των εκδοθεισών αποφάσεων- ο γνωστός σε όλους μας ως «νόμος Κατσέλη». Επρόκειτο για μια νομοθετική παρέμβαση που, σε μια εποχή βαθιάς οικονομικής κρίσης, έδωσε σε χιλιάδες υπερχρεωμένα νοικοκυριά τη δυνατότητα μιας δίκαιης ρύθμισης και μιας δεύτερης ευκαιρίας. Είναι γι' αυτό ιδιαίτερη τιμή για εμάς η σημερινή παρουσία της κ. Λούκας Κατσέλη, πρώην Υπουργού και ομότιμης καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Αθηνών, η οποία μας δίνει την ευκαιρία να αναγνωρίσουμε έμπρακτα τη συμβολή της σε αυτή την κανονιστική τομή —μια μεταρρύθμιση που, όπως αποδεικνύει και το ζήτημα που μας απασχολεί σήμερα, παραμένει επίκαιρη και έχει διαχρονικό, θετικό κοινωνικό αποτύπωμα.

Με αυτή την αφορμή, θα ήθελα επίσης να εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών προς τους συναδέλφους που παραστάθηκαν ως πληρεξούσιοι δικηγόροι ή παρέιχαν εξαιρετική νομική τεκμηρίωση μέσω γνωμοδοτήσεων στον ΔΣΑ κατά την υποστήριξη της υπόθεσης ενώπιον του Αρείου Πάγου: τον καθηγητή Γεώργιο Μεντή, τον καθηγητή Στέλιο Σταματόπουλο, τον καθηγητή Ιωάννη Δεληκωστόπουλο, τον καθηγητή και προϊστάμενο της ΝΥ Παναγιώτη Νικολόπουλο και τους συναδέλφους, δικηγόρους στον Άρειο Πάγο Δημήτριο Σκαρίπα & Δημήτριο Λυρίτση, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του ΔΣΑ. Η συμβολή τους ήταν καθοριστική για τη διαμόρφωση της απόφασης του ακυρωτικού.

Ας έρθουμε, τώρα, στην ουσία του θέματος. Πρόκειται για απόφαση με μείζονα νομική και κοινωνική σημασία. Η Ολομέλεια του ανωτάτου δικαστηρίου επιβεβαίωσε τον αναγκαστικό χαρακτήρα και την προστατευτική τελεολογία του ν. 3869/2010, θέτοντας εκποδών την αντίληψη ότι οι δικαστικές ρυθμίσεις προστασίας της πρώτης κατοικίας μπορούν να αντιμετωπίζονται ως κοινά τραπεζικά προϊόντα.

Η απόφαση αφορά χιλιάδες δανειολήπτες οι οποίοι, έχοντας ήδη κριθεί δικαστικά ως υπερχρεωμένοι, αδυνατούντες εν τοις πράγμασιν να ανταποκριθούν στις αρχικές τους υποχρεώσεις, βρέθηκαν τα τελευταία χρόνια αντιμέτωποι με δυσανάλογες επιβαρύνσεις από πρακτικές εκτοκισμού που απειλούσαν να ακυρώσουν εν τοις πράγμασιν τη δικαστική προστασία της πρώτης κατοικίας τους.

Οι Δικηγορικοί Σύλλογοι της χώρας στάθηκαν ενεργά και αποφασιστικά στην πλευρά των αδύναμων δανειοληπτών. Άσκησαν Πρόσθετες παρεμβάσεις υπέρ των δανειοληπτών και συμμετείχαν ως διάδικοι στη δίκη ενώπιον της Ολομέλειας του Αρείου Πάγου υπερασπιζόμενοι την ίδια τη λειτουργία της δικαστικής προστασίας ως αποτελεσματικού αναχώματος απέναντι στην υπερχρέωση, την κοινωνική περιθωριοποίηση και την απώλεια της κατοικίας.

Η σημερινή εκδήλωση είναι αφορμή να δώσουμε και μια καθαρή απάντηση στους αυτόκλητους συνηγόρους των τραπεζών και των funds, που έσπευσαν να θέσουν εν αμφιβόλω τη σημασία και την εφαρμογή της απόφασης: η δικαστική κρίση δεν επιδέχεται ούτε ερμηνειών ούτε παρερμηνειών. Είναι καθαρή και έχει σαφές περιεχόμενο υπέρ των δανειοληπτών. Ο σεβασμός της απαιτεί πλήρη εφαρμογή χωρίς αστερίσκους, γκρίζες ζώνες ή ερμηνευτικές υπεκφυγές. Εμείς είμαστε εδώ πρώτον για να αναδείξουμε το αληθές -και ανεπίδεκτο αμφιβολιών- περιεχόμενο της απόφασης και δεύτερον για να παρέμβουμε όποτε παρατηρηθούν φαινόμενα ελλειμματικής εφαρμογής από τους δανειστές.

Η στάση μας είναι συνέχεια μιας σειράς αποτελεσματικών και αποφασιστικών παρεμβάσεων υπέρ των ευάλωτων δανειοληπτών και εν γένει των πιο αδύναμων κοινωνιών.

Θυμίζω : α) τη στοχευμένη αποχή από την αναγκαστική εκτέλεση, που είχε ως αποτέλεσμα την αποτροπή πλειστηριασμών και την επίσπευση των κανονιστικών μεταβολών για την -έστω κόλουρη- προστασία της α' κατοικίας και την διάσωση των ευάλωτων οφειλετών. Β) την Παρέμβαση στη δίκη για την ενεργητική νομιμοποίηση των funds και γ) τις Παρεμβάσεις στις δίκες για τη ρήτρα αναπροσαρμογής στο ηλεκτρικό ρεύμα.

Συνεχίζουμε και τώρα με την παρέμβαση κατά των καταχρηστικών συμπεριφορών που εκδηλώνουν τόσο τράπεζες όσο και Εταιρείες Διαχείρισης Απαιτήσεων. Η Ολομέλεια έχει εκφράσει την κατηγορηματική αντίθεσή της στις αθέμιτες επιδιώξεις τραπεζών και εταιριών διαχείρισης, ιδίως σε σχέση με την προσπάθεια να διορίζουν δικηγόρους της αρεσκείας τους για την εκπροσώπηση του δανειολήπτη στις προσημειώσεις —γεγονός που εγείρει σοβαρά ζητήματα σύγκρουσης συμφερόντων και υπονομεύει την ανεξαρτησία του δικηγόρου και την ελευθερία επιλογής δικηγόρου από τους πολίτες. Παράλληλα, στηλιτεύσαμε τις καταχρηστικές συμπεριφορές Εταιριών Διαχείρισης Απαιτήσεων, που φαλκιδεύουν τα δικαιώματα των δανειοληπτών, θέτουν σε κίνδυνο τα περιουσιακά τους δικαιώματα και εκδηλώνουν απαξιοτικές συμπεριφορές έναντι δικηγόρων και οφειλετών. Έχουμε ζητήσει από το Υπουργείο Οικονομικών τη δημιουργία του αναγκαίου θεσμικού πλαισίου, με συγκεκριμένες προτάσεις, καθώς και την επιβολή αποτρεπτικών κυρώσεων σε κάθε παραβίαση.

Αποδεικνύουμε, με την καθημερινή δράση και τις πρωτοβουλίες μας, ότι ο ρόλος του δικηγορικού σώματος δεν εξαντλείται στην ατομική υπεράσπιση, αλλά περιλαμβάνει και τη θεσμική υπεράσπιση του κράτους δικαίου, της κοινωνικής προστασίας και της πρόσβασης των πολιτών στη Δικαιοσύνη.

Έχουμε επιλέξει να είμαστε παρόντες εκεί όπου κρίνονται δικαιώματα, κατοικίες και ανθρώπινες ζωές. Θα συνεχίσουμε να το πράττουμε με την ίδια επιμονή και συνέπεια.

Σας ευχαριστώ.